

Sygn. akt II S 377/19

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Zbigniew Zgud (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Agnieszka Cholewa-Kuchta

SO Jarosław Tyrpa

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2019 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w K.

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie pod sygn. akt I Nc 793/19/K

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie pod sygn. I Nc 793/19/K nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie na rzecz skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w K. kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. polecić Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie podjęcie czynności w związku z wniesieniem sprzeciwu od nakazu zapłaty – w terminie 3 dni od zwrotu akt po rozpoznaniu niniejszej skargi;
4. nakazać Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie zwrot na rzecz skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w K. kwoty 200 zł (dwieście złotych) uiszczonej tytułem opłaty od skargi.

SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta SSO Zbigniew Zgud SSO Jarosław Tyrpa

UZASADNIENIE

Skarżąca Spółdzielnia Mieszkaniowej (...) z siedzibą w K. domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie w sprawie I Nc 793/19; wydania zaleceń Sądowi Rejonowemu do podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności; zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 2 000 zł

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu

sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie z kolei z art. 2 ust 2 tej ustawy dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Analiza akt sprawy I Nc 793/19/K pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że sprawa toczy się przewlekłe. Pozew z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty wpłynął do Sądu 21 stycznia 2019 roku i tego samego dnia nadano mu sygnaturę. 29 stycznia 2019 roku akta przedłożono referendarzowi. W sprawie nie podjęto żadnej czynności aż do 19 lipca 2019 roku (czyli blisko pół roku), kiedy zarządzono zmianę referenta. 29 lipca 2019 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i zarządzono jego doręczenie stronom. Zarządzenie to wykonano 21 sierpnia 2019 roku. 17 września 2019 roku (w czasie kiedy akta znajdowały się w Sądzie Rejonowym) wpłynął sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty. W sprawie nie podjęto dalszych czynności co do nadania biegu sprzeciwowi lub jego odrzucenia a akta 24 września 2019 roku przedstawiono Sądowi Okręgowemu do rozpoznania niniejszej skargi. Akta te były udzielone następnie Sądowi Rejonowemu w okresie od 3 do 8 października 2019 roku celem ewentualnego stwierdzenia prawomocności nakazu zapłaty.

Blisko półroczne spoczywanie sprawy bez podjęcia w niej jakichkolwiek czynności poprzedzające wydanie nakazu zapłaty niewątpliwie prowadzi do wniosku, że postępowanie trwa obecnie dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że pozew nie był dotknięty brakami skoro wydano nakaz zapłaty bez wzywania o usunięcie braków. Czynności zmierzające do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym nie są złożone, albowiem poza weryfikacją formalną obejmują jedynie stwierdzenie czy nie zachodzą przesłanki negatywne z art. 499 § 1 k.p.c., która to ocena podejmowana jest bez prowadzenia postępowania dowodowego na podstawie treści pozwu. Trudno więc uznać, że są to czynności złożone, wymagające dogłębnej analizy faktycznej i prawnej, uzasadniające półroczne nie nadanie sprawie biegu. Pomimo wniesienia sprzeciwu Sąd Rejonowy nie podjął jak dotąd czynności związanych z wniesieniem tego pisma procesowego pomimo, że już po wniesieniu skargi na przewlekłość dysponował aktami sprawy udzielonymi najpierw do zajęcia stanowiska co do skargi a następnie co do ewentualnego stwierdzenia prawomocności nakazu. W efekcie sprawa nie została jak dotąd zakończona, a nawet nie podjęto decyzji procesowej co do nadania biegu wniesionemu sprzeciwowi lub jego odrzucenia. Trudno zatem wskazać bliższą perspektywę czasową zakończenia postępowania. Sprawa dotyczy zapłaty kwoty ponad 6.000 zł i jakkolwiek nie jest kwotą znaczną, to jednocześnie nie jest to kwota tak niewielka, że zwłokę w rozpoznawaniu sprawy można byłoby usprawiedliwiać znikomą istotnością rozstrzygnięcia sprawy dla strony.

Trzeba więc stwierdzić, że w świetle prawa strony do rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie ogólny czas trwania postępowania to prawo narusza. Z punktu widzenia prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie nie ma zasadniczego znaczenia, czy sędzia, referendarz i/lub inni pracownicy sądu z przyczyn losowych są nieobecni lub też z powodów organizacyjnych obciążeni pracą w stopniu uniemożliwiającym terminowe wykonywanie obowiązków, jakkolwiek należy podkreślić, że za nadmierne obciążenie pracą lub długotrwałe zwolnienie lekarskie ani sędzia ani pracownicy wykonujący zarządzenia nie ponoszą odpowiedzialności. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi państwo za prawidłowe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości tak co do obsady kadrowej jak i podziału kompetencji (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Sztrasburgu z dnia 7 lipca 2015 roku w sprawach Rutkowski i inni przeciwko Polsce skargi nr 72287/10, 13927/11 i 46187/11). Dotyczy to także sytuacji

długotrwałego braku odpowiedniej ilości sędziów lub referendarzy Istotą skargi o przewlekłość postępowania nie jest bowiem to, czy poszczególne osoby wykonujące kompetencje sądu lub czynności na rzecz sądu (sędzia, referendarz, pracownik sekretariatu, biegły) działają opieszale w sposób zawiniony. Istotą tej skargi jest, czy państwo jako zorganizowana struktura społeczna realizująca przyznane jej konstytucyjnie uprawnienia władcze potrafi w taki sposób zorganizować proces rozstrzygania sporów, aby zagwarantować obywatelowi realizację prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Taki standard ochrony wyznacza Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.), który to standard sąd orzekający w sprawie skargi na przewlekłość ma obowiązek stosować o czym obecnie wprost stanowi art. 1 ust. 3 ustawy. Standard ten nie został w niniejszej sprawie dotrzymany. Z punktu widzenia prawa strony do sądu nie ma znaczenia jak wiele spraw innych obywateli jest równocześnie rozpoznawana przez Sąd. Istotne jest, że państwo jest zobowiązane tak realizować swoje kompetencje i obowiązki (również w warstwie organizacyjnej wykraczającej w ogóle poza możliwości i kompetencje sędziego, referendarza jak i Prezesa Sądu), że strona prowadząca sprawę przed sądem uzyska rozstrzygnięcie w rozsądnym terminie. Wielomiesięczne oczekiwanie na wydanie nakazu zapłaty nie spełnia wskazanego wyżej standardu, skoro nie doszło ostatecznie do uprawomocnienia się tego nakazu.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania. Zgodnie z art. 12 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy w obecnym brzmieniu, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Skarżąca domaga się minimalnej kwoty przewidzianej przepisem. Stąd też Sąd Okręgowy wobec stwierdzenia przewlekłości przyznał kwotę w minimalnej wysokości.

Wobec niepodjęcia czynności związanych z wpłynięciem sprzeciwu od nakazu zapłaty Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 3 cyt. ustawy polecił podjęcie takich czynności w terminie trzech dni. Kluczowe dla sprawnego nadania biegu są bowiem po pierwsze: ocena czy sprzeciw wniesiono w terminie, a jeśli tak to niezwłoczne nadanie mu biegu.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącej, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 200 zł.

SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta SSO Zbigniew Zgud SSO Jarosław Tyrpa

Sygn. akt II S 377/19

S/proszę:

1. odnotować postanowienie (bez środków zaskarżenia);
2. odpis postanowienia doręczyć skarżącemu (z odpisem odpowiedzi na skargę) i Prezesowi Sądu Rejonowego oraz Wydziałowi X Wizytacyjnemu SO;
3. a/a.

Kraków, dnia 22 października 2019 r.